

експонатів музею, присвячених висвітленню історії людської цивілізації. Бібліотеку було засновано одночасно з музеєм (1870). З 1965 р. вона носить ім'я Томаса Дж. Ватсона, який був тривалий час патроном музею. Основне її завдання - задовольняти інформаційні потреби персоналу музею (наукових працівників, реставраторів, екскурсоводів, скарбників). Обслуговуються й студенти старших курсів, котрі опановують мистецтво, а також факультетів університетів й учні коледжів, професійні художники та дизайнери, колекціонери, історики мистецтва, співробітники музеїв та галерей мистецтв. Фонд перевищує 300 тис.

томів, 2250 серійних видань з тих галузей мистецтва, які відображені в музейних фондах (живопис, скульптура, археологія, графічні, декоративні твори, архітектура). Специфічною частиною масиву цієї бібліотеки є 100-тисячний фонд виставочних каталогів та каталогів аукціонів (Сотбіс, Доротиум, Крістіс та ін.).

У бібліотеках США, як і всюди, теж існують проблеми: брак приміщень, подорожчання друкованої продукції, нестача фінансів. Але те, що вдалося побачити й вивчити в найкращих бібліотеках цієї країни, безумовно, переконує, що ці проблеми можуть бути розв'язані хоча б частково.

РЕЦЕНЗІЇ

Олексій Ясь **НОВИЙ ДОВІДНИК З ГАЛУЗІ ЗАРУБІЖНОГО УКРАЇНОЗНАВСТВА**

Wynar L. *Preservation of the Cultural Heritage: Ukrainian Archives, Libraries and Museums in the United States.* (Reprinted from *Ethnic Forum*. - 1995. - Vol. XV. - N.1-2). - Kent: Center for the Study of Ethnic Publications and Cultural Institutions; Kent State University, 1995. - 34 p.

Довідник, присвячений українським архівам, бібліотекам та музеям в США, є черговим виданням з дослідницької програми «Center for the Study of Ethnic Publications and Cultural Institutions» (CSEPCI) при Кентському державному університеті (США). Його укладач, відомий історик та бібліограф, визначний організатор наукової праці українських дослідників у діаспорі, голова Українського історичного товариства (УІТ), директор Центру етнічних студій, проф. Любомир Винар - автор ряду спеціальних досліджень з етнічної історії північноамериканського континенту, довідників, путівників та покажчиків установ, осередків, організацій, періодичних видань етнічних меншин у США. Серед них варто згадати: «Encyclopedic Directory of Ethnic Newspapers and Periodicals in the United States» (Littleton, 1972), «Encyclopedic Directory of Ethnic Organizations in the United States» (Littleton, 1975), «Ethnic Groups in Ohio with Special Emphasis on Cleveland» (Cleveland, 1975), «Building Ethnic Collections. An Annotated Guide for School Media Centers and Public Libraries» (Co-author Lois Buttlar; Littleton, 1977), «Guide to Ethnic Museums, Libraries and Archives in the United States» (Co-author Lois Buttlar; Kent, 1978), «Slavic Ethnic Libraries, Museums and Archives in the United States: A Guide and Directory» (Co-author Pat Kleeberger; Chicago, 1980), «Guide to the American Ethnic Press: Slavic and East European Newspapers and Periodicals» (Kent, 1986) та ін.

Структурно довідник, назву якого можна перекласти як «Збереження культурної спадщини: Українські архіви, бібліотеки та музеї в Сполучених Штатах», складається з двох великих блоків: 1) вступних нота-

ток, що поділяються на кілька невеличких підрозділів: «Introduction» (Р. 1-2), «Methodology» (Р. 2-3), «Present State of Ukrainian Cultural Institutions» (Р. 3-8); та 2) власне покажчика (Р. 9-34) зі стислим «Introductory Note» (Р. 8-9). У вступі автор висвітлює роль і функціональне призначення бібліотек, музеїв, архівів, інших інституцій у культурному розвитку української діаспори та інших етнічних меншин у США. «Історичний розвиток цих інституцій», - підкреслює проф. Л. Винар, - є інтегральною частиною української й американської культурної та соціальної історії» (Р. 1). Такий підхід дає змогу історика не тільки актуалізувати цілий ряд дослідницьких проблем, а й певною мірою визначити перспективність їх розробки для реконструкції культурно-історичного процесу. Автор спирається й на дослідницькій діяльності Центру етнічних студій та його ролі в розробці означеного кола проблем, зокрема подає характеристику наукового доробку установи.

Головним критерієм відбору культурних інституцій, покладеним укладачем в основу систематизації матеріалів, є їх заснування українськими організаціями (або за активної участі останніх) чи з ініціативи українців, які мешкають у США. Перелік поданих у довіднику інституцій не включає: 1) приватних архівів бібліотек та музейних колекцій; 2) невеличких колекцій місцевих церков та релігійних общин; 3) українських комерційних установ та бізнесових організацій; 4) архівних та бібліотечних колекцій українських газет і періодики в Сполучених Штатах; 5) інституцій, що не відповіли на анкету (Р. 2). Узагальнену картину розгалуження українських інституцій в Америці репрезентовано Л. Винаром у спеціальній схемі «Українські товариства в США.

Організаційна структура» (Р. 4). Принадно відзначимо, що розмаїття форм культурних інституцій, зокрема «гібридних форм» з багатофункціональним призначенням (бібліотека-архів, музей-бібліотека-архів), зведені автором до восьми організаційних типів: 1) архіви; 2) бібліотеки; 3) музеї; 4) мистецькі галереї; 5) бібліотеки-архіви; 6) музеї-бібліотеки-архіви; 7) бібліотеки-архіви-галереї; 8) бібліотеки-музеї-архіви-галереї (Р. 5). Загалом, пропонуване видання поєднує риси довідника й аналітичного огляду, складеного за опрацьованими матеріалами анкетного опитування (за станом на 1993 - лютий 1995) та опублікованих у відповідних профільних виданнях відомостях. Довідник містить інформацію про 32 українські інституції, подану за семи позиціями в такій послідовності: назва інституції; повна адреса; дата заснування; тип інституції; персонал (особовий склад); сфера діяльності; штат службовців (Р. 8). Окрім зазначених позицій, у праці наводиться й додаткова інформація про склад фондів і колекцій, бюджету, характер доступу, періодичні та неперіодичні видання цих інституцій, невеличкі коментарі тощо.

Зважаючи як на відносний брак новітньої літератури з зарубіжного українознавства, так і на значне розширення співробітництва з науковими й культурними осередками діаспори, вказане видання добре прислужиться науково-дослідним центрам та окремим науковцям, сприятиме встановленню постійних контактів між українцями, які волею долі опинилися по різні боки кордонів.